

Senátoři: Volební systém potřebuje revizi, deformuje volby

Skupina senátorů se dnes obrátila na Ústavní soud s požadavkem, aby zrušil volební systém sněmovních voleb. Porušuje dle nich ústavní zásadu rovnosti hlasů a nepřipustným způsobem diskriminuje menší politické strany, které potřebují k zisku mandátů až násobně více hlasů než vítěz voleb. V řadě krajů se tak hlasy menších stran, splňujících pětiprocentní kvorum, nepřetaví v zisk žádného mandátu. Senátoři též napadají 10% hranici hlasů předepsanou pro předvolební koalice.

Přes dvacet senátorů namítá, že volební systém vykazuje řadu vad, když nedodrží zásadu poměrného zastoupení ve sněmovně. „Ústava je v tomto jasném požadavku popřena volebním zákonem. Hlasy voličů nemají fakticky stejnou váhu, což je dáno zásadními rozdíly ve velikostech krajů a souběžným přepočítáváním hlasů d’Hondtovou metodou,“ vysvětluje iniciátor návrhu místopředseda Senátu Jiří Šesták. „V letošních volbách bylo 16 mandátů přiděleno odlišně, než jak vyplývá ze srovnání zisku hlasů jednotlivých stran.“

Advokát a europoslanec Stanislav Polčák (STAN), který stížnost sepsal, upřesňuje, že vítězi voleb hnutí ANO na jeden mandát stačilo něco přes 19 tis. hlasů. „Hnutí ANO získalo ,navíc‘ 15 mandátů. TOP 09 a STAN potřebovali na jeden mandát i více než dvojnásobek hlasů. Takovéto znevýhodnění není v souladu s Ústavou, protože volby při srovnání odevzdaných hlasů dopadly výrazně odlišně,“ uvádí Polčák.

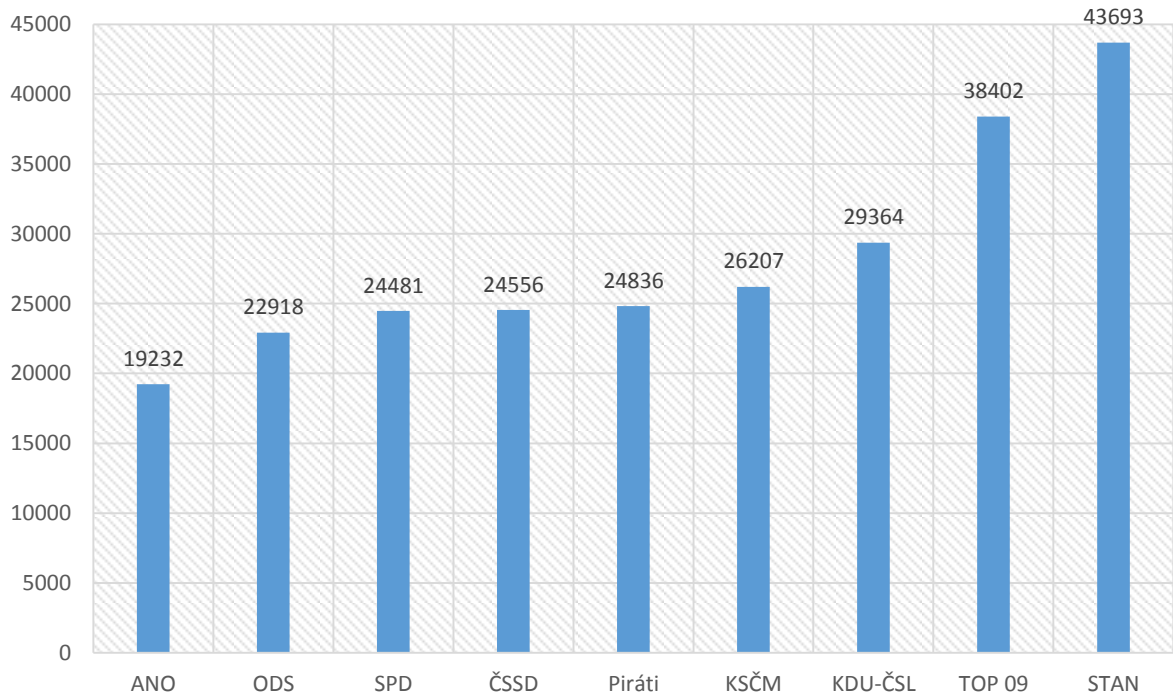
Předseda poslaneckého klubu STAN Jan Farský pak namítá, že zvýhodňovat některé strany ani neusnadňuje vznik vládních koalic. „Jak ukazují výsledky těchto voleb, vítěz voleb sice získal mandáty navíc, avšak neusiluje o složení většinové koalice a nenaplní tak vůli občanů projevenou ve volbách. Proč má zákon nahrávat velkým stranám, aby dokázaly sestavit funkční vládu, když o to vítězi voleb nejde?“ ptá se Farský.

Senátoři také napadli požadavek, aby předvolební koalice potřebovaly pro získání mandátů 10 a více procent hlasů. „Jak se ukazuje, tento požadavek ve skutečnosti brání vytváření předvolebních koalic. To pak paradoxně vede k nárůstu počtu stran zastoupených ve sněmovně a fakticky deformuje politický systém, když je vystavuje neúměrnému riziku spojenectví,“ namítá předseda senátorského klubu STAN Jan Horník.

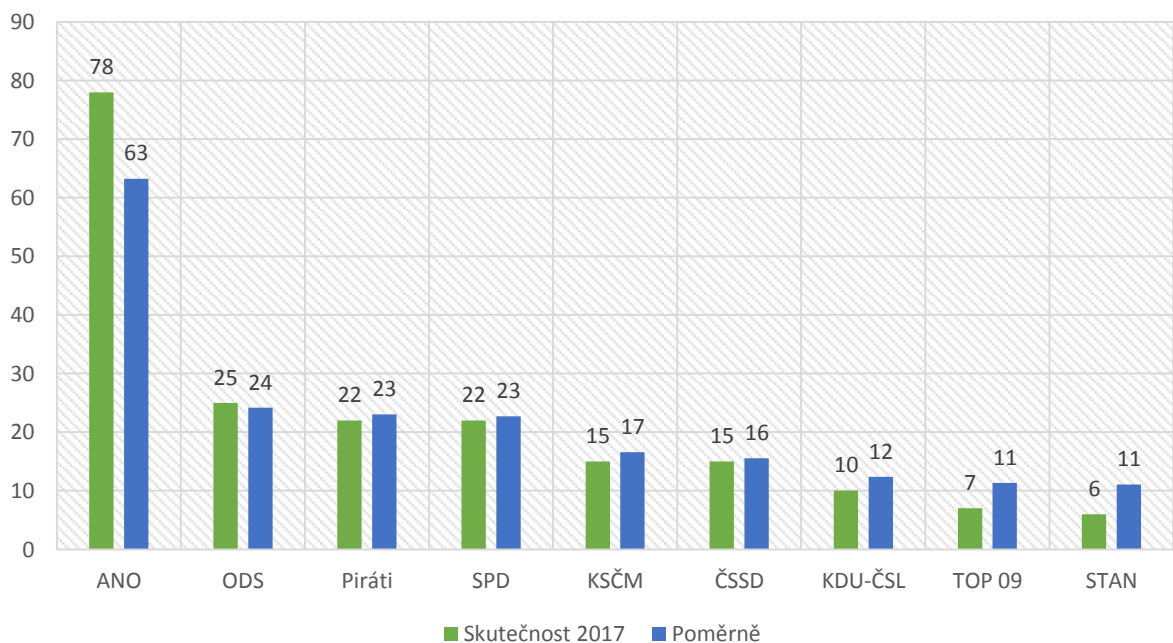
„Ústavní soud sice tuto volební klauzuli pro koalice v roce 2001 posvětil, jak však ukazuje 15 let praxe, poslední pozůstatek z dob opoziční smlouvy brání rozumné spolupráci stran. Požadavek násobku hlasů přitom vedl k rozpadu už dvou předvolebních spojenectví – Čtyřkoalice a koalice Lidovců a Starostů. Náš politický systém potřebuje nutně zrušit tuto účelovou bariéru zákona,“ podotýká Polčák.

Senátor Jiří Šesták také podotýká, že senátoři žádají o přednostní projednání. „Není přijatelné, aby jakékoli další poslanecké volby, byť předčasné, proběhly podle stávajících pravidel,“ uzavírá Šesták.

Počet hlasů k získání jednoho mandátu

Srovnání mandátů dle výsledku voleb 2017 a proporčního systému při respektu k rovnosti hlasu voličů

D'Hondtova metoda

D'Hondtova metoda (nebo také d'Hondtův dělitel) je jedním ze způsobů přepočtu hlasů na mandáty. V odborné veřejnosti panuje shoda na tom, že d'Hondtova metoda při přepočítávání hlasů spíše posiluje větší strany, zatímco menší strany znevýhodňuje. Existují např. i jiné metody, které preferují menší strany se zcela opačným efektem, například Sainte-Laguëova metoda. Způsobů přepočtů hlasů existuje velké množství.

Zvýhodnění větších stran při užití d'Hondtovy metody může být ještě umocněno, a to počtem a velikostí volebních obvodů či existencí volební uzavírací klauzule. Čím více větších obvodů existuje a čím vyšší uzavírací klauzule je, tím lépe pro větší strany. Přesto může být d'Hondtova metoda a její schopnost nadreprezentace větších stran různými způsoby potlačena, extrémní příklad lze nalézt např. v Nizozemsku. V parlamentních volbách se zde poslanci volí v jediném obvodu (celý stát je jeden obvod) a neexistuje uzavírací volební klauzule. Pozitivem je, že rozložení politické moci je skoro ideálně reprezentováno, nevýhodou je vysoká míra fragmentizace politického systému a jeho nízká stabilita.

Srovnání nutných procent hlasů pro předvolební koalice

Country	For other types
Albania	5% for multi-party alliances to each electoral area level
Armenia	7% for multi-party alliances
Cyprus	5% for Northern Cyprus
	10% for a coalition of 2 parties, 15% for a coalition of 3 parties, 20% for a coalition of 4 and more parties (only for Chamber of Deputies of the Czech Republic)
Czech Republic	
Germany	0% (ethnic minorities), 0% (EU parliamentary elections)
Georgia	7% for regional elections
Hungary	10% for bipartite alliances, 15% for multi-party alliances)
Lithuania	7% for party alliances
Moldova	3% (non-party), 12% (party alliances)
Poland	8% (alliances); 0% (ethnic minorities)
Romania	10% (alliances)
Serbia	0.4% for ethnic minorities
Slovakia	7% for bipartite alliances, 10% for multi-party alliances
Turkey	None for independent candidates